

Vogelringstation Oud Naarden – 2^e kwartaaloverzicht 2012

In het voorjaar kijken vogelaars uit naar de eerste waarneming van terugkerende overwintersaars en ook op Oud Naarden worden de eerst geringde zomervogels genoteerd. Dit jaar waren dat de tjiftjaffen die al vroeg in maart binnen kwamen en de tweede soort was een mannetje blauwborst die op 1 april geringd werd. Voor ons was dat vroeg en het was ook een van de eerste vangsten dit jaar voor Nederland .

Rudy Schippers

Op 1 april werd een fitis gehoord, maar die liet zich niet verleiden om de netten in te gaan. Wel kwamen een week daarna naast een 18-tal tjiftjaffen ook de eerste acht fitissen in de netten. Net zoals de eerste grutto's in de Eempolder vaak IJslanse grutto's zijn, kunnen we ook verwachten dat de eerste fitissen van noordelijke oorsprong zijn. De allereerst gevangen fitis bleek een nogal grauwe vogel te zijn met een spierwitte buik en onderstaart en bleke, niet-gele oogstreep zoals op bijgaande foto. Ook de tweede fitis was waarschijnlijk een noordelijke vogel met donkerbruine poten en met meer wit dan 'onze' fitissen. Zulke fitissen worden ook wel aangeduid als noordse fitis ofwel *Phylloscopus trochilus acredula*. Deze ondersoort wordt tegenwoordig niet door iedereen erkend, omdat er een cline (reeks van veranderingen) bestaat van alle variaties tussen de bij ons broedende lichtgele vorm (*P. trochilus trochilus*) met lichte pootkleur tot grijsbruine vormen met donkere pootkleur zoals de afgebeelde vogel.

Noordse fitis

Bij de meer interessante terugmeldingen uit die week kunnen we nog een tjiftjaf vermelden die als jonge vogel bij ons geringd is en twee maanden later in de netten van een ringstation in Andalusia in Spanje hing. Een afstand van 1875 km.

De week daarna vingen wij op 15 april de eerste rietzanger, sprinkhaanzanger en een passerende roodborsttapuit. In de vroege ochtend werden we verwelkomd door een zingende nachtegaal, waarbij wij ons afvroegen of het dezelfde nachtegaal was die daar vorig jaar ook zat. Als hij in een net terechtkomt en een ring om de poten heeft weten we het.

Op zaterdag 21 april werd de eerste braamsluiper en een bonte vliegenvanger gevangen en ook de eerste kleine karekiet zat al in het riet. Die bonte vliegenvanger bleek aan de hand van zijn ring een verrassende terugvangst te zijn, want zoals Pascal Gijsen zich kon herinneren kwamen er op 27 juni 2010 drie nog heel jonge bruin gespikkelde vogels in de netten waar deze vogel er een van was.

Jonge bonte vliegenvanger, geringd op 23 juni 2012

In tegenstelling tot de meeste Gooise bonte vliegenvangers werden deze niet in een nestkast geboren maar hoogstwaarschijnlijk in een natuurlijke boomholte, omdat de soort in 2010 niet in de nabijheid van Oud Naarden in een nestkast is aangetroffen. Zoals we regelmatig kunnen waarnemen komen vogels terug naar de plaats van hun geboorte, in dit geval na twee jaar en na een verblijf in West Afrika.

De eerst gevangen kleine karekiet van dit jaar bleek als jonge vogel op 6 juli 2008 geringd te zijn op Oud Naarden. Dit is dus hoogstwaarschijnlijk eveneens een "eigen" vogel omdat er zo vroeg in juli niet of nauwelijks jonge vogels van elders verwacht kunnen worden.

Eind april belandden de eerste tuinfluiters en grasmus in het net en als verrassing een appelvink.

Appelvinken worden maar af en toe op Oud Naarden gezien; tot nu toe hebben we ze al vier keer in de netten gehad, wat meer is dan in voorgaande jaren.

Appelvink

De eerste week van mei belandde er wederom een appelvink in het net en waren er inmiddels al volop grasmussen en tuinfluiters. Ook was er nog een tweede zingende nachtegaal op Oud Naarden, nu middenin het CES-gebied.

Uiteindelijk bleken er drie paar nachtegaleen op Oud Naarden te zitten, waarvan de mannetjes op een afstand van een paar honderd meter van elkaar zaten te zingen.

Nachtegaal

Vijf verschillende vogels werden gevangen, waarvan drie vrouwtjes een broedvlek hadden,

zodat we kunnen aannemen dat er hier drie paren gebroed hebben.

Het eerste mannetje dat op exact dezelfde plaats zong als vorig jaar bleef om de netten heen vliegen, maar kon daarmee niet gecontroleerd worden. Ons vermoeden dat het om dezelfde vogel gaat kon dus niet bevestigd worden.

Een van de soorten die we regelmatig hoog in de bosjes horen zingen, de boompieper, was ons tot nu toe altijd te slim af geweest. Begin mei hadden we het geluk dat hij in een van de netten vloog waardoor we hem van dichtbij konden bekijken. Het gedrag en zang van een boompieper is voor de meeste mensen bepalend om de soort op naam te brengen, maar als je deze vogel in de hand hebt is het nog niet makkelijk om te weten waarom het geen graspieper is. Naast het contrast tussen borst en buikkleur geeft de roze ondersnavel dan uitsluitel. Een graspieper heeft namelijk een gele ondersnavel als handkenmerk.

Boompieper

Dit voorjaar werden er verrassend veel grasmussen gevangen en ook tuinfluiters waren goed vertegenwoordigd. De tweede week van mei kwamen een aantal zware tuinfluiters in het net, die kennelijk nog een stuk verder moesten vliegen. Zij hadden nog veel trekvet en wogen tot 24 gram, terwijl de soortverwanten die hier blijven ongeveer 17 gram wegen.

Het aantal rietzangers dat we dit voorjaar op Oud Naarden zagen of vingen viel erg tegen, terwijl er bij de ringpost Almere wel grote aantallen gevangen werden.

Eerste Pinksterdag was behoorlijk warm en de verwachtingen waren laag gespannen; jammer want het vorige weekend ging ook al niet door vanwege de regen. Ondanks de warmte bleek

het een topdag te worden met 152 nieuw geringde vogels en 75 terugvangsten. Er vlogen veel ouders met jonge vogels rond zodat we goed konden scoren met diverse mezen, maar ook met zanglijsters en de eerste tjiftjaffen.

Een voor deze periode op Oud Naarden ongebruikelijke soort was de spreeuw, waarvan die dag meer dan 40 vogels in de netten belandden, in hoofdzaak jonge vogels. De reden daarvoor waren de grote aantallen meikevers die overal in de struiken te vinden waren. Het is bekend dat veel spreeuwen overwinteren in Zuid-Engeland en als bewijs daarvan was een van de bij ons gevangen spreeuwen voorzien van een London ring. Andere terugvangsten uit het buitenland waren de meer gebruikelijke kleine karekieten met een 'Brussel 'ring. Een van die kleine karekieten was op 23 augustus 2007 in Lebbeke als eerstejaars vogel geringd en is dus inmiddels 5 jaar oud.

Ook de weken daarna werden er weer volop jonge vogels gevangen. Daarbij waren opvallend veel jonge winterkoningen. Van de

Foto's: Rudy Schippers

De zwartkoptuinfluit

*Eigenlijk al van mijn kindertijd af
denk ik aan uitvaart.
Ik zou willen dat iedereen dan
gelukkig was, dat vreemde geluk
om iets wat te mooi is, wat pijn doet.
Ik heb me daarbij voorgesteld,
een klagende hobo van Albioni,
of dat ik op een bandje voor jullie
een stoïsch, dankbaar gedicht voorlas;
maar eigenlijk hoop ik dat het mei zal zijn
onder hoge beuken, en heel stil,
en dat dan opeens twee zwartkopjes gaan
zingen
tegen elkaar in. Laat dan niemand spreken,
want iets mooiers, iets ontroerenders
bestaat er niet op aarde.*

Hans Warren, uit: Betreffende vogels (1974)

minder algemene soorten hadden we het geluk een kleine bonte specht te kunnen ringen, een van de soorten die wel op Oud Naarden broedt maar niet vaak gezien wordt.

Jonge kleine bonte specht

Het weer in dit tweede kwartaal was niet erg gunstig met veel wind en regen waardoor het werken er niet makkelijker op werd vooral omdat de bol staande netten makkelijk door vogels gezien en dus vermeden werden.

Mededeling Vogelringstation Het Gooi nr.4